

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

LANGUAGE INTERVENTION TECHNIQUES FOR STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES

της

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΘΕΟΥ

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

1^{ος} Επιβλέπουσα: ΑΓΑΘΗ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ ,

Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

2^{ος} Επιβλέπων: Διονύσιος Λουκέρης,

Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

3^{ος} Επιβλέπουσα : Ζωή Γαβριηλίδου,

Καθηγήτρια, ΤΕΦ ΔΠΘ

Αθήνα

2021

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση της διεθνούς και της ελληνικής βιβλιογραφίας, με σκοπό να διερευνήσει την αποτελεσματικότητα διαφόρων τεχνικών παρέμβασης στο μάθημα της γλώσσας σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Πραγματοποιείται μια θεωρητική προσέγγιση του όρου των μαθησιακών δυσκολιών και των τεχνικών παρέμβασης που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των δυσκολιών στο μάθημα της γλώσσας. Στο τέλος καταγράφονται τα συμπεράσματα από την συγκριτική αποτίμηση των τεχνικών .

Λέξεις-κλειδιά: μαθησιακές δυσκολίες, τεχνικές παρέμβασης, γλώσσα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναγνωστοπούλου,Τ. (2008).Ηθικά ζητήματα στην ψυχολογία.Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Αναστασίου,Δ., Μπαντούνα ,Α. (2007). Η καθοδηγούμενη συμμετοχική ορθογραφική μέθοδος ως τρόπος στήριξης των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες μέσα στην κοινή τάξη. *Θέματα Διαχείριση Προβλημάτων Σχολικής Τάξης*.
- Antonioni, F. (2006). Improving reading comprehension in students with special educational needs.
- APA(2013).Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition.
- De La Paz, S. (2007). Managing Cognitive Demands for Writing: Comparing the Effects of Instructional Components In Strategy Instruction. *Reading & Writing Quarterly*, 23.
- Dermitzaki, I., Andreou, G. & Paraskeva, V. (2008). High and Low Reading Comprehension Achievers' Strategic Behaviors and Their Relation to Performance in a Reading Comprehension Situation. *Reading Psychology*, 29(6), 471-492
- Δοίκου- Αυλίδου, Μ.(2002). Δυσλεξία: συναισθηματικοί παράγοντες και ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Αθήνα: *Ελληνικά Γράμματα*.
- Ewoldt, K.B. (2017).Productivity Apps Supporting Higher Order Writing Skills for Secondary Students *With Learning Disabilities*. *SAGE Journals*, 53(5), 313-320.
- Graham, S. , Troia, G.A.(2002).The effectiveness of a highly explicit, teacher direct strategy instruction routine: Changing the writing performance of students with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, (35)4.
- Graham, S., Harris, K. R., MacArthur, C.A., Schwartz, S.(1998). Writing Instruction.
- Ζάχος, Δ. (2003).Κατασκευή, κλινική εφαρμογή και στάθμιση διαγνωστικών κριτηρίων για τις μαθησιακές δυσκολίες στο γραπτό λόγο.
- Hammill, D, Leigh, J.E. McNutt, G. (1987). A New Definition of Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*.

- Hughes, C. A., Schumaker, J. B. (1991). Test-taking strategy instruction for adolescents with learning disabilities. *Exceptionality*, 2, 205-221.
- Καλαντζή- Αζίζι, Α.(1993). Αυτογνωσία, αυτοαντίληψη, αυτοέλεγχος. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kirk, S., Bateman, B. (1962).Diagnosis and Remediation of Learning Disabilities.Exceptional Children,Volume: 29 issue: 2, page(s): 73-78.
- Κουράκης ,Ι. (1997). Ανίχνευση στον κόσμο των μαθησιακών διαταραχών. Αθήνα: Χ.Ε.
- Κουτσουράκη, Σ. (2009). Μετάγνωση και αναγνωστική κατανόηση: σύγχρονες θεωρίες στην έρευνα, στη θεωρία και στην πράξη. *Ψυχολογία*.
- Ματσαγγούρας, Η. (2001), Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη, Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg.
- Μαυρογιαννάκη, Ε.(2016).Φωνολογική επίγνωση, βραχύχρονη μνήμη και ανάγνωση σε μαθητές σχολικής ηλικίας. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου συνεδρίου Επιστημών Εκπαίδευσης. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Μαυρομάτη, Δ.(2004).Η διδασκαλία της ορθογραφίας με εικονογραφήματα σε παιδιά με δυσλεξία.Πολιτεία.
- Μπότσας, Γ. (2007). Μεταγνωστικές διεργασίες στην αναγνωστική κατανόηση παιδιών με και χωρίς αναγνωστικές δυσκολίες: «Μεταγινώσκειν», κίνητρα και συναισθήματα που εμπλέκονται. Δημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Μπότσας, Γ., Παντελιάδου, Σ. (2000). Μεταγνωστικές στρατηγικές κατανόησης στην ανάγνωση.
- Nagel, D. R., Schumaker, J. B. & Deshler, D. D. (1986). The FIRST-letter mnemonic strategy. Lawrence, KS: Edge Enterprises.
- National Joint Committee for Learning Disabilities (1981). Learning disabilities: Issues on definition. Unpublished manuscript, 1981.
- National Reading Panel (2000) Report of the National Reading Panel: Reports of the subgroups. Washington, DC: National Institute of Child Health and Human Development Clearinghouse

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (1992).ICD 10.

Παντελιάδου, Σ. (2011). Μαθησιακές Δυσκολίες και εκπαιδευτική πράξη: Τι και Γιατί. Αθήνα:

Πεδίο.

Παντελιάδου, Σ. (2009). Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Τι & Γιατί. 10η έκδοση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παντελιάδου,Σ., Αντωνίου ,Φ.(2008).Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες .Βόλος 2008.

Παντελιάδου, Σ., Μπότσας, Γ.(2007).Μαθησιακές Δυσκολίες: Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά.

Panteliadu, S., Botsas, G. & Sideridis, G. (2002). Metacognitive awareness and reading strategies: differences between average and reading disabled students. 14ο Παγκόσμιο Συμπόσιο Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Θεσσαλονίκη

Παπαναστασίου,Κ. (2017).Μέτρηση και αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Πολιτεία.

Παρασκευόπουλος, Ι., Herbert, M.(2013).Ψυχολογικά προβλήματα παιδιών και εφήβων. Πολιτεία.

Πολίτη-Γεωργούση Σ., Καραμπατζάκη Ζ. (2019). Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τις στρατηγικές αποκατάστασης προβλημάτων γραπτού λόγου των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες .Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης 9, 2019.

Πολομαρκάκη,Ε.(1989). Δυσορθογραφία. Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό, τόμος 3, 1989, Ελληνικά Γράμματα.

Πολυχρόνη, Φ. , Πρίντεζη, Α.(2016).Η αντιμετώπιση δυσκολιών στον γραπτό λόγο: Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση. Παιδαγωγικός λόγος.

Πολυχρόνη, Φ. (2011). Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Αθήνα: Πεδίο

Πόρποδας,Δ.Κ.(2003). Διαγνωστική Αξιολόγηση και αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών στο δημοτικό σχολείο (Ανάγνωση, Ορθογραφία, Δυσλεξία, Μαθηματικά).

Πόρποδας,Δ.Κ.(2002).Η ανάγνωση. Αυτοέκδοση, Πάτρα.

Porpodas, C. (1992).The relation between phonemec awareness and reading and spelling of

greek words in the first school years.

Σακκάς, Β. (2002). Μαθησιακές Δυσκολίες και Οικογένεια. Εκδόσεις Ατραπός.

Σαλβαράς, Γ. (1982). Δομική διαδικασία μάθησης στο γλωσσικό μάθημα. Εκδόσεις Νικόδημος, Αθήνα.

Sheffield B.B. (1991). The structured flexibility of Orton – Gillingham. *Annals of Dyslexia*.

Schumaker, J. B. (2003). *The theme writing strategy: Instructor's manual*. Lawrence, KS: The University of Kansas.

Schumaker, J. B., Sheldon, J. B. (1999). *Proficiency in the sentence writing strategy: Instructor's manual*. University of Kansas.

Schumaker, J. B., Lyerla, K. D. (1991). *The paragraph writing strategy: Instructor's manual*. University of Kansas.

Schumaker, J. B., Nolan, S., Deshler, D. D. (1985). *Learning strategies curriculum: The error monitoring strategy*. Lawrence: University of Kansas.

Schumaker, J. B., Denton, P. H., & Deshler, D. D. (1984). *The paraphrasing strategy*. Lawrence, KS: The University of Kansas.

Schunk, DH, & Zimmerman, BJ (Eds.). (1994). *Self-regulation of learning and performance: Issues and educational applications*. Hillsdale, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Σπαντιδάκης, Ι. (2015) Προβλήματα παραγωγής γραπτού λόγου παιδιών σχολικής ηλικίας. Διάγνωση-Αξιολόγηση-Αντιμετώπιση.

Swanson, H. L., Cooney, J. B., & McNamara, J. K. (2004). *Learning Disabilities and Memory*. In B. Y. L. Wong (Ed.), *Learning about learning disabilities* (pp. 41-92). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press.

Τζινιβίκου, Σ. (2015). Μαθησιακές Δυσκολίες Διδακτικές Παρεμβάσεις. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

Τζουριάδου, Μ. (2011). Μαθησιακές Δυσκολίες. Θέματα Ερμηνείας και Αντιμετώπισης. Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις Προμηθεύς.

Wong, B. (2004). *Learning about learning disabilities*. San Diego: Elsevier